

Voormalig Joods ghetto

Guido Reni

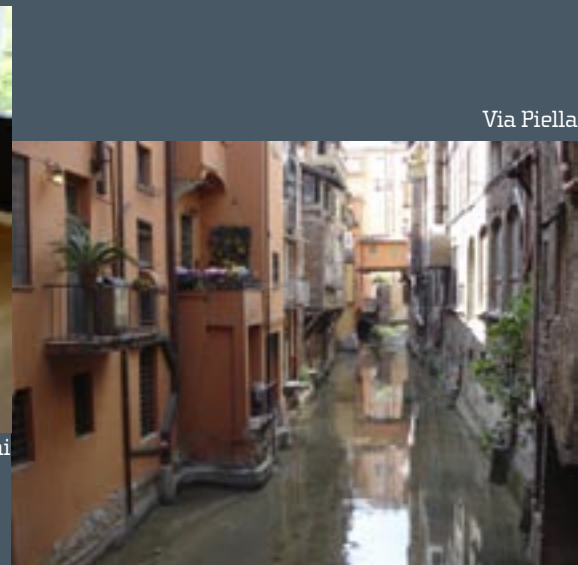
Piazza della Mercanzia

Via Zamboni

Sculptuur van Luigi Ontani

Via Piella

Bologna

Roos van Put | Waar Florence één groot openluchtmuseum is met op elke hoek wel een palazzo, museum of kerk, liggen de kunstschaten in Bologna iets minder voor het oprapen. Het is een stad die bij menigeen nog niet op de agenda staat, maar langzaam wordt toch ook de charme van Bologna ontdekt. Waar je in Florence over de toeristen struikelt, kom je deze in Bologna niet zo vaak tegen. Als je al een andere taal opvangt, is het meestal een buitenlandse student die aan de oudste universiteit van Europa zijn kennis verbreedt.

Bologna was de geboorteplaats van de schilder Giorgio Morandi (1890-1964). Het is dan ook geen wonder dat er in hartje centrum een museum te vinden is dat geheel aan hem gewijd is, met meer dan tweehonderd schilderijen. Nog verder terug in de geschiedenis: Guido Reni (1575-1642), ook hij heeft er zijn voetstappen liggen. Van deze Italiaanse meester zijn enkele topstukken te vinden in de Pinacoteca Nazionale. Op het gebied van

hedendaagse kunst is er echter niet heel veel te beleven, maar dat wat er is te zien, kenmerkt zich door kwaliteit. Zoals in het MAMbo.

MAMBO

Het MAMbo – Museo d'Arte Moderna di Bologna ligt op een klein kwartier lopen vanaf het centrum. Bologna is niet bijzonder groot, alles wat je wilt zien, kun je te voet bereiken. Het MAMbo is

te vinden in La Manifattura delle Arti. Dit is een gebied in de stad waar enkele industriële gebouwen zijn gerenoveerd, en vervolgens een nieuwe bestemming hebben gekregen. Het MAMbo huist in een voormalige bakkerij, maar er is nog maar weinig dat aan de vorige eigenaar herinnert, het industriële karakter van toen is geheel verloren gegaan. Wat overigens geen probleem is voor het tonen van hedendaagse kunst.

Op de begane grond werd in het voorjaar van 2008 een expositie getoond onder de noemer 'Focus on Italian Art'. Er is werk te zien van onder anderen Maurizio Cattelan en Monica Bonvicini. De samenstellers zijn niet uitgegaan van een specifiek thema of van een chronologische opstelling. Het zou hier gaan om de 'open verhoudingen tussen de kunstwerken' en het is de bedoeling dat de bezoeker zelf verbanden legt of juist niet. Het is een informele manier van kunst tonen, die voor de doorgewinterde kunstliefhebber geen bijzondere

Maurizio Cattelan in MAMbo

Straatbeeld in universiteitswijk

Oproer in universiteitswijk

Kunst & Reizen

of nieuwe inzichten oplevert en die voor de toevallige bezoeker waarschijnlijk weer net te losjes is. In de bovenzalen was een overzichtstentoonstelling te zien met werk van Luigi Ontani (van wie ook werk wordt getoond in het oude postkantoor te Trento tijdens de Manifesta 2008, nog te zien tot en met begin november dit jaar). Ontani is een kunstenaar die binnen verschillende disciplines werkt: schilderkunst, beeldhouwkunst, fotografie. Een kunstenaar ook met wereldfaam. In 2003 nog in het SMAK te Gent geëerd met een grote expositie en al halverwege de jaren zeventig voerde hij in De Appel te Amsterdam zijn naaktperformances uit. De tentoonstelling in het MAMbo van Bologna levert een overdosis Ontani op; hij maakt gebruik van zijn eigen beeltenis en plaatst deze in verschillende (kunsthistorische, mythologische, etc.) contexten. Zo is hij op een foto te zien als Leda. Met zwaan natuurlijk. Het fotografische werk van Ontani is esthetisch van aard en zijn beelden zijn soms ronduit barok, weelderig, overdadig.

In een land dat in de jaren zestig de Arte Povera voortbracht – een stroming met kunstwerken die bestonden uit bijvoorbeeld was, zeep, vet, vossen en waarbij inhoudelijk de nadruk lag op klimatologische veranderingen, rottingsprocessen en scheikundige reacties – is de hedendaagse kunst van Ontani bepaald niet op te vatten als een opvolger daarvan. Eerder een regelrechte tegenpool.

ACHTTIENDE-EEUWSE VILLA

Het MAMbo heeft nog een dependance, de Villa delle Rose. Gelegen in een ander deel van de stad, net te ver om te lopen (drie kwartier), maar met de bus is deze locatie in een kleine tien minuten te bereiken. Het is een achttiende-eeuwse villa met aangrenzend park en een tuinencomplex – het gebouw wordt gebruikt als tentoonstellingsruimte. Let wel goed op de openingstijden, de website van te voren checken is aan te raden want wij stonden bij een eerste bezoek voor een gesloten deur.

Na het bezoek aan het MAMbo zijn we hongerig geworden. De keus voor het restaurant wordt nog een moeilijke, want Bologna heeft verscheidene uitmuntende restaurants. We kiezen voor Donatello. In het hart van de stad. Aan de Via A. Righi, een straat die overigens vlakbij de Via Piella ligt. Nu is aan deze straat niet zo veel te beleven, maar er is wel een aardig fotomoment. Vlak voor het einde van de Via Piella is een groot vierkant gat in de muur te vinden, waardoorheen je prachtig zicht hebt op de achterzijde van de huizen, met balkonnetjes die vol zijn gezet met bloempotten. Uiterst aardig is om hier te ontdekken dat er door Bologna blijkbaar kleine riviertjes stromen. Restaurant Donatello maakt zijn reputatie waar. De tortellini met botersaus en salie is een ieder aan te raden. De pasta is homemade en dat proef je. Het leuke aan dit restaurant zijn alle foto's aan de wanden;

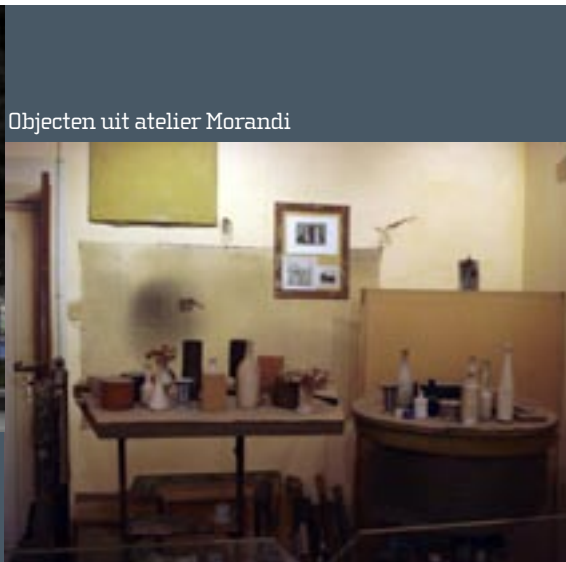
van elke (Italiaanse) beroemdheid die hier heeft gegeten, is een foto, vaak met handtekening, aan de muur te vinden. De obers zijn er maar wat trots op. In deze omgeving is de universiteitswijk te vinden. Grote aantallen studenten passeren je in de straten. Bologna staat bekend als 'rode stad'. In eerste instantie vanwege de rode dakpannen maar ook omdat de politieke kleur van de stad 'rood' is. Wat je vandaag de dag nog wel terugziet in de kleding en kapsels van de studenten die overwegend alternatief te noemen zijn. Je moet niet raar opkijken als je in deze buurt pardoes stuit op een protestbijeenkomst, waar op een prachtige binnenplaats, een loggia, een spreker zijn publiek 'opruïend' toespreekt. We horen het even aan: 'Tegen Berlusconi! Tegen de oorlog in Irak!' en tegen nog veel meer wat gevestigd is. Het geeft deze buurt mooi kleur. En zoals het hoort in studentenwijken zijn overal gezellige café's en boekwinkels te vinden.

PINACOTECA NAZIONALE

Een kleine wandeling brengt ons bij de Pinacoteca Nazionale. Wat alweer een museum is van bescheiden omvang, met een evenzo bescheiden aantal topstukken. Eigenlijk wel prettig, want je treft hier alleen de werkelijk in kunst geïnteresseerde toerist aan. Het handjevol dat we hier tegenkomen houdt natuurlijk stil bij de schilders die met Bologna zijn verbonden, zoals Guido Reni en de gebroeders

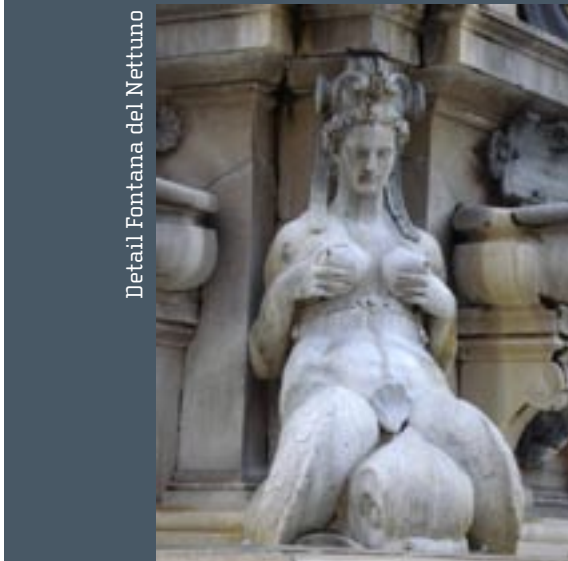
Detail Santo Stefano

Objecten uit atelier Morandi

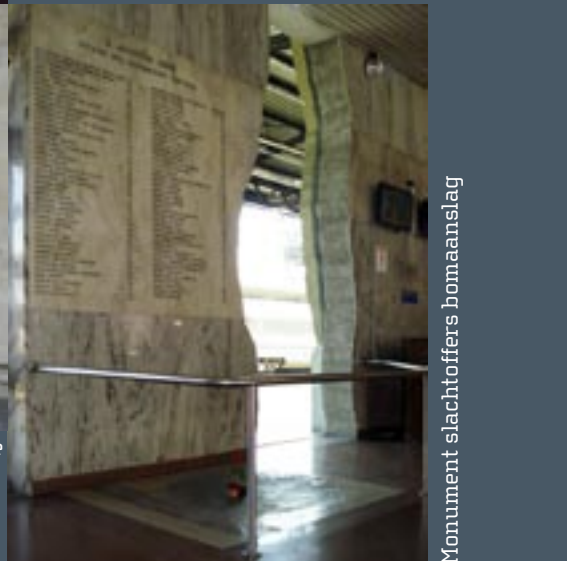
Basilica di San Petronio

Detail Fontana del Nettuno

Detail Piazza Maggiore

Monument slachtoffers bomaanslag

Carracci. Aardig om te weten is dat de Pinacoteca Nazionale ook een mooi werkje van Giotto bezit, gedateerd rond 1330. Wonderlijk genoeg is er verder niemand in deze zaal. Weer eens wat anders dan in de Scrovegni-kapel te Padua met tientallen tegelijk naar kunst van deze meester te kijken! Daarnaast is in dit museum een werk van Rafael te vinden (uit 1513). In een van de laatste zalen. En ook hier weer hebben we het rijk alleen. Wat een luxe. Veel drukker is het in het museum van Giorgio Morandi. Een museum dat is te vinden op de eerste verdieping van het Palazzo Communale. De collectie bestaat uit meer dan tweehonderd werken van deze beroemde Italiaanse meester, een kunstenaar die een leven lang stillevens schilderde. Hij was naast schilder tevens schrijver en ook tekende hij. Daarnaast bekwaamde hij zich in de etstechniek. In het museum worden niet alleen zijn stillevens getoond, ook zie je tekeningen, schetsen die vooraf gingen aan zijn schilderijen. Daarnaast is in een kleine zaal een opstelling gemaakt van de flesjes, schalen en dozen die hij gebruikte ten behoeve van zijn stillevens. Prachtig om te zien hoe de opstelling hier is en hoe je deze terugvindt in zijn schilderijen. Zowel wat betreft lichtinval als in compositie. Morandi was een meester in de geïsoleerdheid van objecten, door gedempte kleuren en lichtinval wist hij een bepaalde versobering met een poëtische gelaagdheid tot stand te brengen.

PIAZZA MAGGIORE

Buiten op het plein, op het Piazza Maggiore, sta je weer in een zee van licht. Het plein is ontmoetingsplek voor velen. Toeristen drinken (dure) koffie op de luxe terrassen, inwoners van Bologna hangen wat rond, eten een ijsje en studenten verzamelen zich voor de bibliotheek, een voormalig beursgebouw. De toegang is gratis en als je dit gebouw wilt bekijken, vergeet dan niet naar het plafond te kijken. Op het plein is de Basilica di San Petronio te vinden, met op het aangrenzende pleintje de fontein van Neptunus. Twee blikvangers voor de toeristen. Het plein is overigens een mooie plek om Bologna te ontdekken, vanaf hier kun je alle wijken goed bereiken. Bijvoorbeeld per fiets, dat is een goede manier om je te verplaatsen; het verkeer is niet zo hectisch en druk. Ook is alles heel goed te belopen. Zo bevindt zich op nog geen tien minuten lopen vanaf het Piazza Maggiore het Piazza Santo Stefano. Dit pleintje heeft de vorm van een driehoek en is alweer een gezellige ontmoetingsplek. Aan dit plein ligt de Chiesa di Santo Stefano – een romaanse kerk. Noemenswaardig in dit gebied is het restaurant Cesarina, Via Santo Stefano 19, met hele goede visgerechten. Het restaurant is gesitueerd in de arcades. Reserveren is aanbevolen.

We lopen terug naar het centrum via de Via L. Farini. In deze omgeving vind je enkele gale-

ries voor hedendaagse kunst en ook is hier een overdekt shoppingcentrum te vinden. Met de grote modenamen: Louis Vuitton, Dolce & Gabbana, Armani, Burberry, Cartier, Fendi. Voor de kleinere portemonnee is het beter shoppen aan de Via dell'Indipendenza. Hier vind je bijvoorbeeld Zara en H&M. Kijk ook goed in de schoenenzaken hier, soms is er tussen de wat mindere kwaliteit ineens een beter merk te vinden, en stuit je zomaar op een koopje van bijvoorbeeld Gianfranco Ferré.

Als je de Via dell'Indipendenza uitloopt, bereik je het station. Hier is in de wachtkamer op het eerste perron een monument te zien ter nagedachtenis aan de slachtoffers van een bomaanslag. Op 2 augustus 1980 ontplofte hier om precies 10.25 uur een bom. Er kwamen ontzettend veel mensen om, waaronder kinderen van drie jaar oud. Op het monument zijn de leeftijden van de doden te lezen. Deze aanslag wordt toegeschreven aan aanhangers van extreem rechts, maar er gaan ook stemmen op dat de daders in maffiakringen te vinden zijn. Aan de buitenzijde van het station is een klok te zien, die is stil gezet op 10.25 uur. Naast alle toeristische bezienswaardigheden zoals kerken en fontein, kunst en winkels, moet dit monument toch ook onderdeel van je Bologna-programma zijn.

GALERIES

Galleria d'Arte Cinquantasei, www.galleria56.it
Galleria Marabini, www.galleriamarabini.it
Galleria Studio G7, www.galleriastudiog7.it

MUSEA

MAMbo, Museo d'Arte Moderna di Bologna en Villa delle Rose,
www.mambo-bologna.org
Museo Morandi, www.museomorandi.it
Pinacoteca Nazionale, www.pinacotecabologna.it

WINKELN

Noemenswaardig zijn Grazia Boutique, Marescalchi 4 en Scout, Via A. Righi 10 a. www.scout.it. Aan de Via Farini vind je diverse boetieks zoals Carla G. en bekende namen als Furla. Even verderop Louis Vuitton en ter hoogte van Via Farini nr. 14a is een overdekt gedeelte met de grote namen uit de mode-wereld zoals Brunomagli, Cartier, Fendi, Tiffany & Co., Yves Saint Laurent, Bulgari, Burberry, Emporio Armani (tevens een grote keuze aan de Via Farini), Loro Piana, Cavalli, Max Mara. Chanel, Guess, Diesel e.a. aan de Via Calvatur. Voor de kleinere portemonnee Via dell'Indipendenza en de straatjes rondom de Basilica di San Petronio. Geen zin om in de zon te lopen? Bologna is een stad met bogengaanderijen. Je vindt ze bijna overal.

ETEN

Wil je lekker eten, ben je ook in Bologna op de juiste plek, want de stad staat bekend om de vele delicatessenwinkeltjes en niet in de laatste plaats om de geweldige Noord-Italiaanse keuken. Donatello, Via Righi 8 – staat onder inwoners van Bologna hoog aangeschreven. We hebben er gegeten en waren zeer tevreden, zowel over de kwaliteit als over de prijs. Trattorio Leonida, Vicolo

Delicatessenstad

Alemagna 2 – staat in sommige gidsen vermeld, daardoor vind je er meer toeristen dan in bijvoorbeeld Donatello, het eten hier was doorsnee. Niet slecht, maar gewoontjes voor een Italiaanse keuken, er was wel veel vegetarische keus. Op het Piazza Santo Stefano, onder de arcaden: Ristorante Cesarina, Via S. Stefano 19/B. Tikkeltje duur, niettemin goede prijs-kwaliteitverhouding. Smpel en goedkoop, maar erg goed: Trattoria Mariposa, Via Bertiera 12.

WEBSITE, CULTURELE AGENDA'S

Guida a Mostre e Musei zijn verkrijgbaar als folder; ook informatie online via www.artshow.it. Guida ai Musei di Bologna, folder, ook in het Engels, verkrijgbaar bij musea (met plattegrond). L'Ospite di Bologna, gidsje van de stad, kort en bondig, in Italiaans en Engels. Goede website om te raadplegen voorafgaand aan bezoek Bologna: www.comune.bologna.it/cultura. Bij het bezoeken van musea is het raadzaam eerst de website te bekijken, soms sluiten musea de deuren (tijdelijk) en dat staat nergens aangegeven. Daar kom je pas achter als je voor de deur staat!

TakeFiveTravel

Toost op een knallend 2009!

Aftellen tot middernacht in Bruisende Wereldsteden...

Reis mee naar een bruisende metropool om daar op spectaculaire wijze af te tellen naar 2009! Vier 'Anno Nuovo' in de Eeuwige Stad Rome, beleef het **lichtspektakel rond de London Eye** in Londen of meng je in het **feestgedruis langs de Taag** in Lissabon. Waar je ook besluit heen te gaan, met TakeFiveTravel beleef je gegarandeerd een jaarwisseling om nooit meer te vergeten!

TakeFiveTravel.nl

050 - 3 123 123

